

«شەرق شامىلى قۇرۇلۇشى» كىتاب نەشر قىلىش تۈرى (1149)

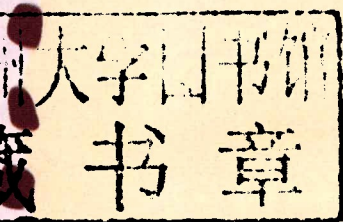
“东风工程”图书出版项目之1149



تۇرمىستىق ساۋات
تۋرالى سۆرەتتى
تۇسىنىك

شىنجاڭ ەلەكترون — دىيىس — كەسكىن باسپاسى
شىنجاڭ اسەمونەر — فوتو سۆرەت باسپاسى

تۇرمۇستىق ساۋات
تۋرالى سۆرەتتى
تۇسىنىك



اۋدارعان: قاھار ۋىسلامجان ۋلى

شىنجاڭ ەلەكترون — دىبىس — كەسكىن باسپاسى

شىنجاڭ اسەمونەر — فوتو سۆرەت باسپاسى

图书在版编目(CIP)数据

画说生活小窍门: 哈萨克文 / 灵子主编, 卡哈尔译. — 乌鲁木齐: 新疆美术摄影出版社: 新疆电子音像出版社, 2010.7
ISBN 978-7-5469-0937-0

I. ①画… II. ①灵… ②卡… III. ①生活-知识 - 哈萨克语
(中国少数民族语言) IV. ①TS976.3

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2010)第 122646 号

书 名	画说生活小窍门
主 编	灵子
翻 译	卡哈尔·伊斯拉木江
责任编辑	卡哈尔·伊斯拉木江
责任校对	古丽
封面设计	党红
出 版	新疆美术摄影出版社 新疆电子音像出版社
地 址	乌鲁木齐市西虹西路 36 号
邮 编	830000
电 话	0991-4690106
发 行	新疆新华书店
印 刷	新疆新华华龙印务有限责任公司
开 本	787 mm×1092 mm 1/32
印 张	3
版 次	2010 年 7 月第 1 版
印 次	2010 年 7 月第 1 次印刷
书 号	ISBN 978-7-5469-0937-0
定 价	9.20 元

العى ءسوز

«شعس جەلى ىنجهنەرياسى» — مەملەكەت پەن اۆتونوميالى رايون ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، اۆتونوميالى رايوندىق باسپا ءسوز مەكەمەسى اتقارۋعا ورنالاستىرعان، حالىق جونىنەن اسا يگىلىكتى ىنجهنەريا. مۇنداعى باستى مىندەت — اقپارات باسپا ءسوز ارقلى بۇكىل شىنجياڭداعى ءار ۇلت ەگىنىشى — مالشىلارعا عىلىم — تەحنىكا بىلىمدەرىن جالپىلاستىرۋ، ولارعا وزىق مادەنيەت تاراتۋ ءسويتىپ، ءار ۇلت ەگىنىشى — مالشىلاردىڭ عىلىم — تەحنىكا بىلىمدەرىن ۇيرەنۋى، ساپالارىن جوعارىلاتۋى، ولاردى كەدەيلىكتەن قۇتلىدىرىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى ورەگە جەتكىزۋ جونىندە اقپارات — باسپا ءسوزدىڭ الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن قۇرۋ بولىپ تابىلادى.

بۇكىل شىنجياڭداعى «سان مىڭداغان اۋىل — قىستاققا» كەتپ، دىبىس — كەسكىن بۇيىمدارىن جەتكىزۋدىڭ ءوزى «شعس جەلى ىنجهنەرياسىنىڭ» ماڭىزدى وبىيەكتىلەرىنىڭ ءبىرى. وسى وبىيەكتىدە سوتسيالىستىك جاڭاشا اۋىل — قىستاق قۇرۋ قۇردى. مىسنىڭ اياق السىن، ورتالىقتىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل — قىستاق، دىقانداز قىزمەتى جونىندەگى ورنالاستىرۋنىڭ ماڭىزدى ءتۈيىنىن وزەك ەتە وتىرىپ، پارتىيانى، وتاندى، سوتسيالىزمدى ءسۇيۋ جونىندەگى، اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل — قىستاق، دىقانداز ءۇشىن عىلىم — تەحنىكا جالپىلاستىرۋ جونىندەگى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دەنسەۋلىقتى قورعاۋ جونىندەگى، زاتڭ جالپىلاستىرۋ جو — نىندەگى، ازامات جاسىنا تولماعاندارعا ارىنالعان يدەيا — ءمورال قۇ —

رىلىسى جونىندەگى قوس ۋىل ۋىتىۋى جونىندەگى، ۋىلتىاردىڭ ۋىستۋىلى ۋىزىق مادەنىيەتتىن ساۋىلەندىرىۋى جونىندەگى، كوڭىل اشۋى جونىندەگى، سوتسىيالىستىك جاڭاشا ۋىل - قىستاق قۇرۋى جونىندەگى، دىنگە ماركىستىك كوزقاراستى، پارتيانىڭ ۋىلتىا - ساتى مەن ۋىدىن ساياساتتىن جالپىلاستىرىۋى جونىندەگى باسلىمدار - دى - مەن، ۋىسى ۋىن ۋىتۋى بويىنشا شىعارىلاتتىن باسلىمداردى باسپادان شىعارۋى ۋىمىداسىتىرىلىپ ۋىتىرى. ۋىسى باسلىمدارغا ماز - مۇنى جاقىتان سوتسىيالىستىك جاراسىمدى قوعام قۇرۋى، سوتسىيالىستىك جاڭاشا ۋىل - قىستاق قۇرۋى نەگىزگى جەلى، ەگىن - مال شارۋاشلىق رايوندارىندا ۋىندىرىسى ۋىركەندەگەن، تۇرمىس كۇيى جاقسارغان، ۋىل سالتى ۋىركەنىيەتتى، قىستاق كوركى رەتتى دە تازا، باسقارۋى دەموكراتىيالى ۋىرەگە جەتۋى نىسانا، ەگىن - مال شارۋاشلىقمەن، ەگىن - مال شارۋاشلىقى رايوندارىمەن، ەگىنشى - مالشىلارمەن ەتەنە بولۋى ۋىماقسات، ۋىر ۋىلت ەگىنشى - مالشىلاردىڭ ۋىقپ تۇسىنە ۋىۋى، ۋىرەنىپ بىلە ۋىۋى، يىگىلىگەنە جاراتا ۋىۋى پرىنسىپ ەتىلدى، بۇل كىتاپتاردىڭ ۋىلتىنىڭ قاراپا - يىم، مازمۇنىنىڭ ۋىغىنىقتى بولۋىنا قۇلشىنىس جاسالدى، تەكىستكە سۋرەت قوسا بەرىلدى، دىبىس تاسپاسى دايىندالدى، ۋىسۋىتتىپ، كىتاپتاردىڭ ۋىلمىلىلىقى، قولدانلىمالىلىقى، ۋىبىلىم بەرگىشتىگى جانە قىزىقتىلىقى كورنەكتىلەندىرىلىپ، جاڭا تەحنىكا، جاڭاشا كوزقاراس، جاڭا ۋىبىلىم ارقىلى ۋىر ۋىلت ەگىنشى - مالشىلاردىڭ جاڭاشا ۋىلاۋىنا، تىڭ ۋىورسى اشۋىنا، كوز اياسىن كەڭەيتۋىنە شابت بەرىلدى جانە كۇش سالىندى.

ۋىر ۋىلت ەگىنشى - مالشىلاردىڭ كىتاپ ساتىپ ۋىۋى، كىتاپ ۋىقۇ قىنىشلىقى ماسەلەسىن ۋىشەسى جەلى يىنجەنەرياسىن ۋىجۇرگىزۋى ارقىلى العاشقى ادىمدا شەشىپ، بۇكىل شىنجياڭداى

ەگىن - مال شارۋاشلىغى رايوندارىن كىتاپچەن، دىبىس - كەس -
كىن بۇيىمدارىمەن قامداۋدىڭ تاپشىلىغى ماسەلەسىن ءونىمدى
تۈردە باسەڭدەتپ، از ۇلتتاردىڭ تاڭداۋلى باسلىمدارىنىڭ قام -
تىلىم كۈلەمى مەن نىپال كۈشىن اناعۇرلىم كەڭەيتىپ، ءار ۇلت
ەگىنشى - مالشى قاۋىمىن ءونىمدى ارتتىرۋعا، كىرىستى
مولايىتۋعا، عىلمى جولمەن بايۋعا دۇرىس باستاۋ ءۇشىن، ءبىز ولار -
عا اقىلدىق جاقتان ۇتىمدى كۈمەك جاسالۋىن جانە ولار ءۇشىن
رۋحانى كۈش ازىرلەنۋىن تىلەيمىز.

شىجيالىڭ اقپارات - باسپا ءسوزى بويىنشا «شەئىس
جەلى ىنجهنەرياسىنا» جەتەكشىلىك ەتۋ
گرۇپپاسىنىڭ كەڭسەسى

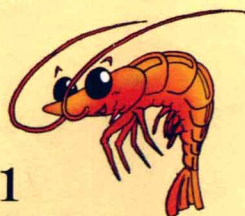
مازمۇنى

- 1 سۆ شايانن تالداۋ
- 3 جۇمرىقا تالداۋ
- 5 ناۋقاس جانە ازىق اقاۋسىزىدى
- 7 ساڭىراۋقۇلاقتى (قوزىقۇيرىق) تالداۋ
- 9 شىكى ءسۇتتى پارىقتاپ ءىلۋ
- 11..... بالدى پارىقتاپ ءىلۋ
- 13..... تۇسكەن سىزاتتى كەترۋ
- 14..... سۆ شۇمەگىن تازارتۋ
- 15..... قولداى ءىتتى جاتىلدىرۋ
- 17..... مىسقىتى تالداۋ
- 18..... ئىلداپ ءان ايتىپ، جابىرقاعان كوڭىلدى كوتەرۋ
- 19..... مىكرو تولقىندى وشاقتى سىتەتە ءىلۋ
- 21..... توك قازاندى تالداۋ
- 23..... توك جەلدەتكىشتى عىلمى تۇردە سىتەتە ءىلۋ تۇرالى
- قارايىعان شۇمەك باسەن كەترۋ، مونشا ايناسەن تازارتۋ
- 24..... ءاسىلى
- 25..... توڭازىتقىشتى (مۇزداتقىشتى) تالداۋ

- 27..... كۈمس جاساۋدى جاڭارتۇ ءتاسىلى
- 28..... كۈزدە گۈل ءوسىرۇ
- 29..... قىسقىشتى جۇپ تازارتۇ
- 31..... تازالىق - دارەتھانا ءۇيىن ۇلكەيتۇدىڭ شاراسى
- 33..... زالىدى، قوناق بولمەنى بەزەندىرۇ ءتاسىلى
- 34..... ەرىندى بويىاۋ تالعامى
- 35..... قۇيرماش قۇيرىپ، تاماق ىستەۋ تۇرالى
- 37..... جۇمىرتقا پىسىرۇدىڭ امالى
- 39..... ازداپ سىرا قۇيىپ بارىپ بالىق پىسىرۇ ءتاسىلى
- 40..... جاس جەمىستى قالپىندا ساقتاۋ شاراسى
- 41..... كىرجۇعىش تالداۋ
- 42..... شاشتىڭ ۇش جاعى اىرلانا قالسا قايتۇ كەرەك؟
- 43..... بويىجەتكەننىڭ ءۇڭ تۈزەۋى تۇرالى
- 45..... تەرىنى قورعاۋ تۇرالى
- توڭازىتقىشتاعى ازىقتىڭ ءبىر - بىرىنە بايلانىپ قالۋى
- 46..... تۇرالى
- 48..... ەت پىسىرۇ تالعامى
- 49..... قۇمىرا جۇۋ تالعامى
- 50..... سۇيەك سورپا قايناتۇ ءتاسىلى
- 52..... قۇسقىتى كەتىرۇدىڭ امالى
- 54..... توسەك - ورىندى (كورپە - جاستىقتى) تازالاۋ
- 56..... شاۋگىم تاتىن كەتىرۇدىڭ امالى

- 58..... سەيلىدەپ، كوڭىل كوتەرۈ
- 60..... قازىرگى ۋىلەردىڭ تازالىق ولىشىمى
- بەزەندىرىلگەن ۋىدىڭ تىنىش جانە قوزغالىستاي كۈيى
- 62..... تۇرالى
- 64..... تۈرلىشە تۈستەگى سىر - بويۇدى پارىقتاۋ ءادىسى
- 66..... ۋى جىھازىنىڭ سىرىن قورعاۋ تۇرالى
- جانارزاتتىق سۇ جىلتقىشتىڭ ۈنەمى كەزىگەتىن اقاۋىن ءبىر -
- 68..... جايلى مەۋدىڭ امالى
- سەميا قازىناسىنىڭ قاتەرىن ارىلتۇعا تالداۋ
- 70..... كاسىپ جاراتا ءبلۈ قابىلەتىنە كەنەلۈ تۇرالى
- 72..... بىنكەگە قىسقا مەرزىمەن اقشا امانات قويۇ تۇرالى
- 74..... تورتكە ءبولىپ اقشا امانات قويۇدىڭ ەبدەيلى ءتاسىلى
- 76..... جۈنىندە
- 77..... قامسىزداندىرۇدىڭ قانداي ءتۈرىن تاڭداغان ابزال ؟
- جاستاردىڭ ۋى ساتىپ الۇدا اقشا ۈنەمدەۋ ءتاسىلى
- 78..... تۇرالى
- 80..... ناۋقاستى شايىمەن ەمدەۋ
- 81..... سودانى (ءسىلتى) قالاي سىتەتۈ تۇرالى
- 82..... توك قازان (كورە) توگىن ۈنەمدەۋ تۇرالى
- 83..... تەلەۋىزوردىڭ توگىن قالاي ۈنەمدەۋ تۇرالى
- 84..... اۋا الماستىرعىشتىڭ توگىن قالاي ۈنەمدەۋ تۇرالى
- 85..... مۇزداتقىشتىڭ توگىن قالاي ۈنەمدەۋ تۇرالى

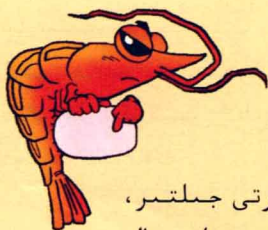
سۇ شاياننىن ساتىپ الۋدا امال كوپ، تومەندە ونىڭ
ەبدەيلى بىرنەشە ءتۈرلى ءتاسلىن تانىستىرا كەتەيىك.



1. سىرتقى بەينەسىنە قاراپ

تالداۋ:

اقاۋسىز، جاڭا سۇ شاياننىڭ سىرتى ءبۇتىن،
يىلىڭكى، ەتتى كەلەدى. ال كۈنەرگەن سۇ شاياننىڭ
باسى سولقىلداپ، تۇلا بويىنان وڭاي اجىرايدى دا،
اۋدالگى تابىعىي يىلىڭكى قالپىن جوعالتادى.



2. وڭىنە قاراپ تالداۋ:

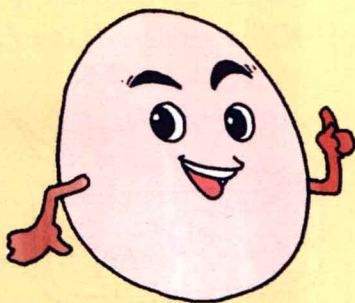
اقاۋسىز جاڭا سۇ شاياننىڭ سىرتى جىلتىر،
اقشىل كەلەدى دە، اۋەلگى وڭىنەن اينىمايدى. ال
كۈنەرگەن سۇ شاياننىڭ سىرتى قارالتقىم تارتىپ،
ءوڭى قىزارادى نەمەسە كۈرەڭتەدى.



3. ەتسە قاراپ تالداۋ:

ەتى تولىق، جۇمىساق كەلەدى. ال كۈنەرگەن سۇ
شاياننىڭ ەتى جىلپىسقا بولادى. ەركەك - ۇرەشسىنىڭ
ۇغى دە ەبىر - بىرىنە ۇقسامىدى، ۇرەشسىنىڭ ۇغى
قوڭىرقاي، كۈكشىل كەلەدى دە، ەركەگىنىڭ ۇغى باران،
قوڭىر ەتۈس الادى.

جۇمىرتقانى ساتىپ الۋدا امال كوپ، تومەندە ونىڭ
ەبدەيلى بىرنەشە ءتۇرلى ءتاسلىن تانىستىرا كەتەيىك:

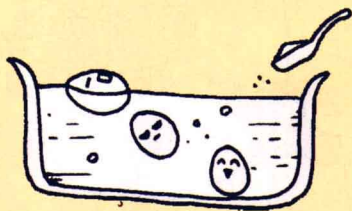


1. شايقاپ كورۋ ءتاسلى

قۇلاعىڭا تاياتىپ بارىپ شايقاساڭ، ءشى تولىق، نەىز
ەكەنى بىلىنەدى؛ ال كۈنەرگەن جۇمىرتقانىڭ ءشى
سالقىلداپ، سالدىرلاپ شايقالغان داۋىس بىلىنەدى.

2. تۈزدى سۇغا سالىپ پارىقتاۋ ءتاسىلى

اۋەلى سۇغا ءبىر قالاق تۈز سالىپ ابدەن شايىقاپ، سونسوڭ جۇمرتقانى سۇغا سالاسىڭ. اقاۋسىز، جاڭا جۇمرتقا سۇغا تولق شوگەدى؛ كۈنەرگەن جۇمرتقا سۇ بەتىندە قالقىدى، ۋاقىت ۇزارعان سايىن جارتىلاي قالقىپ، جارتىلاي شوگەدى.



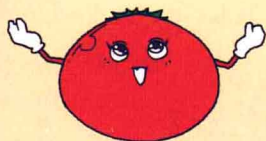
3. تازا سۇغا سالىپ پارىقتاۋ ءتاسىلى

تازا سۇغا سالىپ پارىقتاۋ ءتاسىلى مىناداي: سۇق سۇدا كۈلدەنەڭدەي تۇرسا، وندا بۇل جۇمرتقانىڭ اقاۋسىز، جاڭا بولعانى؛ ال كۈلدەنەڭدەي تۇرسا، وندا جۇمرتقانىڭ تۇرعانىنا 3 كۈن بولعانى، سۇدا تىك تۇرسا، وندا ونىڭ كۈنەرگەن جۇمرتقا بولعانى.

ناۋقاس جانە ازىق اقاۋسىزدىعى

ەبدەيلى ءادىس

9 ءتۈرلى ناۋقاس جانە ازىق اقاۋسىزدىعى



1. پاميدور (قىزاناق): پاميدور*

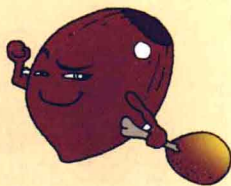
قۇرامىندا قىزاناق قىزىلى ادامنىڭ قۇتقۇتۇبى بەز راگى مەن باسقا دا راققا شالدىقۇ سالدارىن تومەندەتەدى.

2. بوساي (ساۋمالدىق، سامالدىق): بوسايدىڭ قۇرامىندا

تەمىر جانە ۋىتامىن B₁₁ (فولى قىشقىلى، جاپىراق قىشقىلى) بولادى، ول سىستىننىڭ قانداق قويۇلغىن باسەڭدەتەدى.

3. قاتتى قابىقتى جەمس:

قاتتى قابىقتى جەمس بەينە قورەكتىك تۇنداتتىن شاعىن موتورعا ۇقسايدى، ونىڭ قۇرامىندا ادام دەنەسىنە پايدالى ماي قىشقىلى جانە ۋىتامىن E بولادى.



4. سۈلى: ءار كۈنى ازداپ سۈلى جەسەڭ، دەنەڭدەگى

حولەستەرىندى (حولەستەرول) تومەندەتۈرولىن اتقارادى.

5. بۇيرا كوكونىس (سارباس): ونىڭ قۇرامىنداعى

وسىمدىككە تان حىمىيالىق نەگىز ەندى - ەندى وسكىندەپ كەلە جاتقان راک كەلتەكەسەن جويادى.

6. گۇيىيۇي (بالىقتىڭ ءبىر ءتۇرى): جۇرەككە توتەنشە

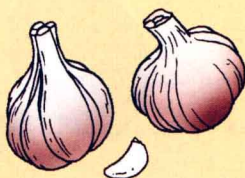
پايدالى، اۋرۇعا قارسىلىق قۇانقا قاتىسقان ناۋقاستى تەجەۋ رولىن دا اتقارادى.

7. ۋسارىمىساق: ونىڭ قۇرامىنداعى وسىمدىككە ءتان

حىمىيالىق نەگىز جۇرەككە پايدالى.

8. كوك شاي: كوك

شايدىڭ قۇرامىنداعى فتالىدىڭ دەنساۋلىققا اسەرى ءجۇز ەسە ۋىتامىن C سىندى وسىمدىككە ءتان حىمىيالىق نەگىز بەن بىردەي.



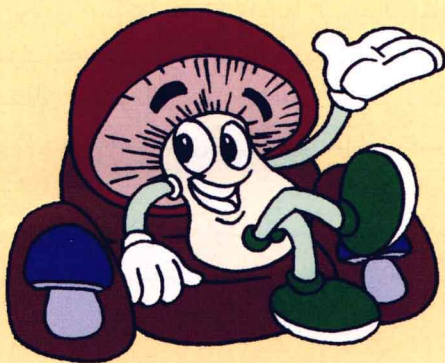
9. مۇك جىدەك: ونىڭ

قۇرامىنداعى كوك ءنەل (انتوتسيان) جۇرەك اۋرۋى مەن راققا ءونىم بەرەدى.

ساڭىراۋقۇلاقتى (قوزىقۇيرىق) تالداۋ

ەبدەيلى ءادىس

ساڭىراۋقۇلاقتى ساتىپ الۋدا امال كوپ،
تومەندە ونىڭ ەبدەيلى بىرنەشە ءتۈرلى
ءتاسىلىن تانىستىرا كەتەيىك:



1

جاز بەن كوكتەم جابايى ساڭىراۋقۇلاقتىڭ دەگەن جايقالىپ
وسەتىن كەزى، قورەكتىك قۋاتى مول ساڭىراۋقۇلاق اۋىزىنىڭ
ءدامىن ۇيرەدى. ءبىراق، مۇندا ايتا كەتەتىن ءبىر ءجايت -
پايدالى ساڭىراۋقۇلاق پەن ۋلى ساڭىراۋقۇلاق سىرتتاي قاراعاندا
ءبىر - بىرنە وتە ۇقساپ كەتەدى. ونى پارىقتاي بىلمەگەندە، اعات
سىستەتۋدەن ۋلانىپ قالاتىن جاعداي تۋىلادى.

2

سەرتقى بەينەسنە قاراپ تالداۋ:

ساڭىراۋقۇلاقتىڭ فورماسى ەرەكشە، سابىقى ۈزىن ۋارى جۋانتىق بولادى دا، سەرتتاي قاراعاندا ۋىي قالىپاققا، ادام باسنا ۋىساڭقىراپ كەتەدى، توتەنشە ۋىلىسىنىڭ شاتىرشاسى بالق شىرشىنىنداى قوڭىرقاي، ەتتى كەلەدى. كەيىرىنىڭ ۋىش جاعى قانتقىل بولادى دا، شاتىرشاسى مەن ۋىتۇپ سابىقى ۋىر - بىرىنەن ۋىڭاي اجرايدى.

ۋىلى ساڭىراۋقۇلاقتىڭ ۋىڭى اشىق، قىزىل، جاسىل ۋارى كوكشىل كەلەدى، بۇزىلعان كەيىرىنىڭ ۋىڭى تەز ۋىزگەرەدى.

